

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1864>

Volume 6 Issue 6, p. 1341-1358, June 2013

**İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ
VE AHLAK BİLGİSİ BÖLÜMÜNDEKİ ÖĞRENCİLERİNİN
TEMEL DİNİ BİLGİLER I DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ (BARTIN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) ***

*THE EVALUATION ON THE THOUGHTS OF THE STUDENTS ABOUT "THE
BASIC ISLAMIC INFORMATION" COURSE IN THE DEPARTMENT OF
PRIMARY RELIGIOUS CULTURE AND MORAL EDUCATION IN THE
FACULTY OF ISLAMIC SCIENCES. (BARTIN UNIVERSITY CASE)*

Doç. Dr. Hasan KURT

Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

Abstract

In this article, thoughts of the students who took the course titled "Basic Religious Sciences I" at the Bartın University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Primary Education Religious Culture and Moral Knowledge, were reviewed. In this course, issues regarding to the Islamic creed and subjects of the Islamic Theology are taught. In the introduction of the article, historical survey of Theology and Faculty of Islamic Sciences and Department of Primary Education Religious Culture and Moral Knowledge is given. Moreover, basic information about the "Basic Religious Sciences I" course is given. The information about these departments is provided from the Official Gazette and official websites of the faculties. In the part of Methodology, technical information is given on the study's research design, method, sample, data

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

collection and data analysis. In the results, data of the questionnaire, which was applied to the students and aimed to show their views on the fundamentals of faith, is examined. In the conclusion, the evaluations are made on both the historical process and the findings.

This study is done in order to articulate better course schedule for the students who take "Basic Religious Sciences I" course in the newly founded universities in general in the case study of Bartın University Faculties of Islamic Sciences. It is thought that this study will contribute to forthcoming studies with respect to its originality as interdisciplinary study and its deal with current issues in Islamic theology and its becoming one of the first studies on the newly founded departments in Turkey.

Key Words: Theology, Islamic Sciences, Theology, Religion, Creed, Culture.

Öz

Bu makalede İslami İlimler Fakültesi'nin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümü'nde okutulan Temel Dini Bilgiler I dersinin konularıyla ilgili öğrencilerin görüşleri değerlendirilmiştir. Temel Dini Bilgiler I dersinde, iman ve iman esaslarıyla ilgili Kelam ilminin alanına giren itikadî konular yer almaktadır. Araştırmanın giriş bölümünde İlahiyat ve İslami İlimler Fakülteleri ile İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümlerinin tarihi süreci, Temel Dini Bilgiler I dersinin de konuları hakkında bilgi verilmiştir. Fakültelerle ilgili bu bilgiler bizzat Resmi Gazete ve fakültelerin resmi internet sitelerinden belirlenmiştir. Yöntem başlığı altında araştırmanın deseni, örnekleme, veri toplama aracı ve veri analizine ilişkin teknik bilgiler verilmiştir. Bulgular başlığı altında, araştırmaya konu olan öğrencilerin, iman esaslarıyla ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan anket uygulanmıştır. Sonuç bölümünde ise hem tarihi süreç hem de bulgular üzerinde yapılan değerlendirmeler yer almaktadır.

Bu çalışma Bartın Üniversitesi örneğinden hareketle yeni kurulmuş İslami İlimler Fakültelerinde okutulan Temel Dini Bilgiler I dersindeki itikadî konuların öğrencilere daha iyi nasıl öğretilebileceğini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın yeni kurulan bu fakültelerde ilk defa yapılmış olması ve disiplinler arası bir yaklaşımla Kelamî konuların ele alınması bakımından orijinal ve güncel olduğu, bu yönüyle de sonraki çalışmalara da ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kelam, İslami İlimler, İlahiyat, Din Kültürü, İtikat.

GİRİŞ

1. TARİHİ ARKA PLAN

Türkiye’de İslami İlimler Fakülteleri, Yüksek Öğretim Kurumu’na (YÖK) bağlı olarak din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni, ilahiyat uzmanı veya din görevlisi yetiştirmesi bakımından İlahiyat Fakülteleri ile benzer misyonu paylaşan kurumlardır. Bu sebeple İslami İlimler Fakültesini tanıyabilmek için öncelikle İlahiyat Fakültelerinin tarihi sürecine değinmek gerekmektedir.

1.1. İlahiyat Fakülteleri

İlahiyat Fakültelerinin tarihi sürecini, 1 Eylül 1900 tarihinde İstanbul’da açılan Dârülfünûn-ı Şâhâne’deki Ulûm-i Âliye-i Dîniyye Şubesi ile başlatmak mümkündür. 1908 Meşrutiyet’inden sonra bu kurumun adı Dârülfünûn-ı Osmânî’ye, 1913 yılından sonra da İstanbul Dârülfünunu’na dönüştürülmüş, Ulûm-i Âliye-i Dinîye Şubesi’nin adı da Ulûm-i Şer’iyye olarak değiştirilmiştir. Dört yıllık süreyle eğitim veren bu bölümlerde önce tefsir, hadis, fıkıh, kelâm, İslam Tarihi ve usul dersleri okutulurken zamanla ahlâk, tasavvuf, siyer, dinler tarihi, Arap edebiyatı ve felsefe gibi dersler de ilâve edilmiştir.¹

18 Eylül 1914 tarihinde Medresetü’l-mütehassısîn açılmasıyla Darülfünun’daki Ulûm-i Şer’iyye Şubesi kapatılmıştır. Medresetü’l-mütehassısîn 1918’den itibaren Süleymaniye Medresesi adıyla devam etmişse de 3 Mart 1924 tarihindeki Tevhîd-i Tedrisat Kanunu ile kapatılmıştır. Aynı sene İstanbul’da Darülfünun’a bağlı bir İlahiyat Fakültesi açılmış 7 Ekim 1925 tarihli Darülfünun Talimatnamesinde de müfredatı belirlenmiştir. 31 Mayıs 1933’te İstanbul Dârülfünunu kapatılıp yerine İstanbul Üniversitesi kurulmasıyla İlahiyat Fakültesi yerine İslâm Tetkikleri Enstitüsü açılmıştır.² İslâm Tetkikleri Enstitüsü de öğrenci yokluğu sebebiyle 1936 yılında kapatılmış, bunun yerine Edebiyat Fakültesi’nde, İslam Dini ve Felsefesi, adında seçmeli bir ders konulmuştur.³

4 Haziran 1949 tarihinde Ankara Üniversitesi’nde açılan İlahiyat Fakültesi 21 Kasım 1949’da eğitim ve öğretime başlamıştır. Başlangıçta dört yıl, daha sonra da beş yıl süreli eğitim veren fakültenin ders programında, Kur’an ve İslâm Dini Esasları, Tefsir, Hadis, İslâm Hukuku, Kelâm ve Mezhepler Tarihi, Tasavvuf Tarihi, Felsefe-Mantık, İslâm Felsefesi, Dinler Tarihi, İslâm Tarihi, Din Psikolojisi, Din Sosyolojisi, İslâm Sanatları Tarihi, Arapça, Farsça, Klasik Dinî Türkçe Metinler, Paleografi, Pedagoji dersleri yer almaktadır. Bu süreçte aynı zamanda 1959 yılından itibaren çeşitli

¹ Aynı, Mehmet Ali, Dârülfünun Tarihi, İstanbul, 1927, s. 36-37; Ergin, Osman, Türkiye Maarif Tarihi, İstanbul, 1941, c. III, s. 1225.

² Ayhan, Halis, “İlahiyat Fakültesi”, *DİA*, İstanbul, 2000, c. 22, s. 70-71.

³ Gündüz, Turgay, “Türkiye’de, Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi ve Öğretimi Kronolojisi (1923-1998)”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Bursa, 1998, c.7, sy. 7, s. 547-548.

illerde Yüksek İslâm Enstitüleri, 1971 yılında da Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne bağlı İslâmî İlimler Fakültesi gibi yeni dini yükseköğretim kurumları da açılmıştır.⁴

20 Temmuz 1982 tarihinde yüksek din öğretiminde birlik sağlamak amacıyla İstanbul, Konya, Kayseri, İzmir, Bursa, Samsun Yüksek İslâm Enstitüleri, İlahiyat Fakültesi'ne dönüştürülerek ilgili üniversitelere bağlanmıştır. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi aynı adla devam ederken Erzurum Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi ve Erzurum Yüksek İslâm Enstitüsü aynı çatı altında birleştirilip İlahiyat Fakültesi adıyla Atatürk Üniversitesi'ne bağlanmıştır.⁵ Bundan sonra da 1987 tarihinde Gaziantep Harran Üniversitesi'ne; 1992 yılında İstanbul, Cumhuriyet (Sivas) ve İnönü (Darende) Üniversitelerine; 1993 yılında Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ne (Van), Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne (Rize), Gazi Üniversitesi'ne (Çorum), Dicle Üniversitesi'ne (Diyarbakır), Çukurova Üniversitesi'ne (Adana), Süleyman Demirel Üniversitesi'ne (Isparta), Sakarya Üniversitesi'ne (Adapazarı); 1994 yılında Fırat Üniversitesi'ne (Elazığ), 1995 yılında On sekiz Mart Üniversitesi'ne (Çanakale), Osman Gazi Üniversitesi (Eskişehir) ve 1996 yılında Sütçü İmam Üniversitesi'ne (Kahramanmaraş) bağlı olarak toplam yirmi üç adet İlahiyat Fakültesi kurulmuştur. Ayrıca 29 Aralık 1988'de İlahiyat fakültelerine bağlı olarak iki yıllık İlahiyat Meslek Yüksekokulları kurulması kararlaştırılmıştır. 1999 yılında İlahiyat Meslek Yüksekokuluna öğrenci alımı durdurulunca 2000 yılında bu okullar fiilen kapanmıştır. ⁶ 2013 yılı itibariyle Türkiye'nin çeşitli illerinde açılan İlahiyat Fakülteleri'nin sayısı ise altmışa ulaşmıştır.

1991-1992 öğretim yılında İlahiyat Fakülteleri'ndeki akademik yapılanmayı geliştirme adına bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu çerçevede Temel İslâm Bilimleri Bölümü adı altında tefsir, hadis, İslâm hukuku, kelâm, İslâm mezhepleri tarihi, tasavvuf, Arap dili ve belagati ana bilim dalları; Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü'nde felsefe tarihi, İslâm felsefesi, din felsefesi, mantık, dinler tarihi, din sosyolojisi, din psikolojisi ve din eğitimi ana bilim dalları; İslâm Tarihi ve Sanatları Bölümü'nde ise İslâm tarihi, Türk İslâm sanatları tarihi, Türk İslâm edebiyatı ve Türk din musikisi gibi ana bilim dalları açılmıştır. Bu bölümlerin ana bilim dallarında yaklaşık kırk bilim dalında ders okutulmakla birlikte yüksek lisans ve doktora programlarına yer verilmektedir.⁷ İlahiyat fakültelerindeki bu tarihi birikim ile akademik yapının son yıllarda kurulan İslami İlimler Fakültelerinde de büyük ölçüde model alındığını söylemek mümkündür.

1.2. İslami İlimler Fakülteleri

Türkiye'de ilk defa İslami İlimler Fakültesi'nin 12 Şubat 1971 tarihinde kurulduğu bilinmektedir. Atatürk Üniversitesi Senatosu, Üniversiteye bağlı olarak "İslâmî İlimler Fakültesi" adıyla Erzurum'da bir fakülte açılmasına karar vermiş, bu

⁴ Ayhan, a.g.m., s. 71.

⁵ Gündüz, a.g.m., s. 553.

⁶ Gündüz, a.g.m., s. 553-555; Ayhan, a.g.m., s. 71.

⁷ Ayhan, a.g.m., s. 71.

fakülte de 1971-1972 yılında eğitim ve öğretime başlamıştır.⁸ Erzurum Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, o dönemde sadece Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Yüksek İslam Enstitülerine girebilen İmam Hatip Okulları mezunlarının üniversiteye girmelerine imkan sağlamıştır. Beş yıllık bir fakülte olarak açılan bu kurum üçüncü sınıftan itibaren dört bölüme ayrılmıştır. Fakülteden mezun olanlar İmam Hatip Liseleri'nde meslek dersleri ve din dersi öğretmenliği yapabilmekte ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde görev alabilmektedir. Erzurum Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nde lise çıkışlı öğrenciler ile birlikte İmam Hatip Okulu mezunlarına da kontenjan ayrılmıştır. Meslek okullarının meslek liselerine dönüştürülmesiyle birlikte İslami İlimler Fakültesi bütün lise mezunlarını kabul etmeye başlamıştır.⁹ Erzurum Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, 20 Temmuz 1982 tarihinde Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne dönüştürülmüştür.¹⁰

1982 yılından sonra yüksek din öğretimi İlahiyat Fakülteleri bünyesinde devam ederken 2011 yılından itibaren tekrar İslami İlimler Fakültesi kurulmaya başlanmıştır. Yeni dönemde açılan bu fakülteleri açılış tarihlerine göre vakıf ve devlet üniversitesine bağlı olanlar şeklinde ikiye ayırmak mümkündür.

1.2.1 Vakıf Üniversitelerine Bağlı Olan İslami İlimler Fakülteleri

Vakıf üniversitelerine bağlı ilk İslami İlimler Fakültesi İstanbul'da kurulmuştur. Resmi Gazete'nin 24 Şubat 2011 tarih ve 27856 sayılı ilanına göre Bakanlar Kurulu'nca 10.02.2011 tarihinde Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak İslami İlimler Fakültesi kurulması kararlaştırılmıştır. 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılında eğitime başlayan İslâmî İlimler Fakültesi'nin öğretim süresi 1 yıllık zorunlu Arapça hazırlık ile 4 yıllık lisans eğitiminden ibarettir. İlk sene açılan Temel İslam Bilimleri bölümünde, Tefsir, Hadis, İslâm Hukuku, Kelam ve İslâm Mezhepleri Tarihi, Tasavvuf, Arap Dili ve Belagati Anabilim Dalları yer almaktadır. İslâmî İlimler Fakültesi'nde 4 yıllık sürede yaklaşık olarak 51 zorunlu dersin yanında 19 seçmeli ders bulunmaktadır. Mezunlarına Türkiye'deki İlahiyat Fakülteleri diplomasına denk İslâmî İlimler Fakültesi diplomasını verilmektedir.¹¹

İslami İlimler Fakültesi'nin kurulduğu ikinci vakıf üniversitesi de İstanbul Şehir Üniversitesi'dir. Resmi Gazete'nin 24 Şubat 2011 tarih ve 27856 sayılı ilanına göre, Bakanlar Kurulu'nca 14.02.2011 tarihinde İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak İslami İlimler Fakültesi kurulması kararlaştırılmıştır. 2012-2013 akademik yılında öğretime başlayan İslami İlimler Fakültesi, ilahiyat fakültelerinin müfredatını da kapsamakla birlikte uluslararası ve özgün yapısıyla tefsirden siyaset bilimine,

⁸ 8 Gündüz, a.g.m., s. 551.

⁹ Aşıkoğlu, Nevzat Yaşar, "Yüksek Öğretimde Din Eğitim ve Öğretimi", *Din Eğitimi*, Ankara 2012, s. 219.

¹⁰ Gündüz, a.g.m., s. 553.

¹¹ <http://iif.fsm.edu.tr/İslami-İlimler-Fakultesi>

hadisten çağdaş İslam düşüncesine uzanan çok yönlü ve çok seçenekli bir program sunmaktadır. Şehir Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, öğrencilerine Arapça ve İngilizceyi de ileri düzeyde öğretmeyi amaçlıyor. Bu fakültede okuyan öğrenciler, İslami ilimlerin yanında başka bir sosyal bilim dalında yan dal veya çift ana dal yaparak iki diploma alabilmektedir. İslami İlimler Fakültesi mezunlarının almış olduğu diploma da İlahiyat Fakültesi diplomasına denk¹² sayılmaktadır.

Vakıf üniversitesine bağlı üçüncü fakülte, Resmi Gazete'nin 23 Haziran 2012 tarih ve 28332 sayılı ilanına göre Bakanlar Kurulu'nca 14.5.2012 tarihinde, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak kurulan İslami İlimler Fakültesi'dir. Bu fakültenin de öğretim şekli 1 yıllık zorunlu Arapça hazırlık sınıfından sonra 4 yıllık lisans eğitimidir. Lisans eğitim öğretimi Türkçe'nin yanında %30 Arapça ile yapılmaktadır. Sabahattin Zaim Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nin öğretim programında 59 zorunlu ve 44 seçmeli ders bulunmaktadır.¹³ Adı geçen İslami İlimler Fakültelerinden başka, vakıf üniversitesi olarak İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi ve İzmir Üniversitesi'ne bağlı Uluslararası İslam ve Din Bilimleri Fakültesi adında iki fakülte varsa da bunlar araştırmanın sınırları dışında kalmaktadır. Görüldüğü gibi 2011-2012 yıllarında açılan bu üç vakıf üniversitesi eğitim ve öğretimini İslami İlimler olarak tek program halinde planlamış bünyelerinde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümüne yer vermemişlerdir.

1.2.2 Devlet Üniversitelerine Bağlı Olan İslami İlimler Fakülteleri

Devlet üniversiteleri arasında İslami İlimler Fakültesi'nin ilk defa Adıyaman Üniversitesi'nde kurulduğu görülmektedir. Resmi Gazete'nin 3 Ocak 2012 tarih ve 28162 sayılı ilanına göre, Bakanlar Kurulu'nca bu fakültenin 14.11.2011 tarihinde kurulması kararlaştırılmıştır. Kuruluşunun ilk yılında İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü daha sonra da Temel İslam Bilimleri, Felsefe ve Din Bilimleri, İslam Tarihi ve Sanatları bölümleri açılmıştır.¹⁴ Bundan sonra yine Resmi Gazete'nin 10 Ocak 2012 tarih ve 28169 sayılı ilanına göre Bakanlar Kurulu'nca 16.12.2011 tarihinde Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'nin kurulması kararlaştırılmıştır. Arapça ve Farsça derslerinin ön plana çıkarıldığı bu fakülteden mezun olanlar öğretmen ve din görevlisi olabilmektedir.¹⁵

Ankara'da açılan bir diğer fakülte de Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'dir. Resmi Gazete'nin 23 Mart 2012 tarih ve 28242 sayılı ilanına göre, Bakanlar Kurulu'nca Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak İslami İlimler Fakültesi kurulması 27.2.2012 tarihinde kararlaştırılmıştır. Bir yıllık Arapça hazırlık sınıfından sonra dört yıllık lisans eğitimi verilen bu fakültede akademik olarak *Temel İslâm Bilimleri, İslam Tarihi ve Sanatları, Felsefe ve Din Bilimleri* bölümleri ile

¹² <http://iss.sehir.edu.tr/Pages/AnaSayfa.aspx>

¹³ <http://www.iszu.edu.tr/iif/Default.aspx>

¹⁴ <http://www.adiyaman.edu.tr/birimler.php?birimid=43&menuid=412>

¹⁵ <http://islamiilimler.agri.edu.tr/>.

bunlara bağlı olarak on Anabilim Dalı bulunmaktadır.¹⁶ Aynı tarihlerde Bitlis'te açılan diğer fakültenin adı da Bitlis Eren Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'dir. Resmi Gazete'nin 2 Mayıs 2012 tarih ve 28280 sayılı ilanına göre fakültenin kurulması, Bakanlar Kurulu'nca 16.4.2012 tarihinde kararlaştırılmıştır. Temel İslam Bilimleri ve Felsefe ve Din Bilimleri bölümlerinin bulunduğu bu fakülte henüz eğitim ve öğretime başlamamıştır.¹⁷

Aksaray Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'nin açılması da 5 Ağustos 2012 tarih ve 28375 sayılı Resmi Gazete ilanına göre Bakanlar Kurulu'nca 05.07.2012 tarihinde kararlaştırılmıştır. 4 yıllık Lisans programının yanında bir yıl süreli zorunlu Arapça hazırlık sınıfı da planlanmaktadır. Fakültede İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi, Temel İslam Bilimleri, Felsefe ve Din Bilimleri, İslam Tarihi ve Sanatları bölümleri bulunmaktadır. Bunlardan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi bölümüne 2013-2014 akademik yılında öğrenci alınacaktır.¹⁸ Aynı yıl içerisinde Afyonkarahisar'da açılan diğer bir fakülte de Afyon Kocatepe Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'dir. Resmi Gazete'nin 8 Eylül 2012 tarih ve 28405 sayılı ilanına göre fakültenin kurulması, Bakanlar Kurulu'nca 25.7.2012 tarihinde kararlaştırılmıştır. Bu fakültede de 4 bölüm olmakla birlikte henüz eğitim ve öğretime başlanmamıştır.¹⁹ Resmi Gazete'nin aynı tarih ve sayılı ilanında Giresun ilinde kurulması kararlaştırılan fakültede de Giresun Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'dir. 2013-2014 akademik yılında İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi bölümü öğretime başlayacaktır.²⁰

Bartın ilinde kurulan fakültenin adı ise Bartın Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'dir. Resmi Gazete'nin 10 Eylül 2012 tarih ve 28407 sayılı ilanına göre Bakanlar Kurulu'nca bu fakültenin açılmasına 13.8.2012 tarihinde karar verilmiştir. Fakültede Temel İslam Bilimleri, Felsefe ve Din Bilimleri, İslam Tarihi ve Sanatları ile İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi bölümleri bulunmaktadır. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi bölümüne 2013-2014 akademik yılında 45 öğrenci alınacaktır. Ders müfredatında: Ahlak, Arapça, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Bilgisayar, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Din Bilimleri, Eğitim Bilimleri, Felsefe, Hadis, Siyer, İslam Tarihi, İslam'da Sanat ve Estetik, İslami Türk Edebiyatı, Kelam, Kur'an Okuma, Kuran'da Ana Temalar, Kültürlerarası Din Öğretimi, Medya ve İletişim, Mezhepler Tarihi, Okul Deneyimi, Osmanlı Türkçesi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Öğretmenlik Uygulaması, Ölçme ve Değerlendirme, Özel Eğitim, Özel Öğretim Yöntemleri, Psikolojiye Giriş,

¹⁶ <http://www.ybu.edu.tr/islamiilimler/>

¹⁷ <http://www.bitliseren.edu.tr/AkademikBirim.aspx?Program=31&zcms=269>.

¹⁸ <http://iif.aksaray.edu.tr/index.asp>

¹⁹ <http://www.aku.edu.tr/web/Default.aspx?ID=57JQM25NDAU89332AQ101>.

²⁰ <http://iif.giresun.edu.tr/index.php?id=190>

Rehberlik, Sınıf Yönetimi, Sosyolojiye Giriş, Tefsir, Temel Dini Bilgiler, Topluma Hizmet Uygulamaları, Türk eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Türk Eğitim Tarihi, Türkçe, Yabancı Dil, Yaşayan Dünya Dinleri gibi alan, genel kültür ve meslek bilgisiyle ilgili dersler bulunmaktadır. İslâmî İlimler Fakültesi'nde 4 yıllık lisans eğitimi süresince seçmelilerle birlikte toplam 65 ders okutulmaktadır. Fakültelerden mezun olanlar Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği, yapabilmekte Diyanet İşleri Başkanlığı'nda alanlarıyla ilgili çeşitli görevler alabilmektedir.²¹

Bartın Üniversitesi ile aynı tarih ve sayılı kararlar İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi²² daha sonra da Resmi Gazete'nin 25 Ocak 2013 tarih ve 28539 sayılı ilanına göre Bakanlar Kurulu'nun 17.12.2012 tarihli kararıyla Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi²³ kurulmuşsa da yeni açılan bu fakülteler de henüz eğitim ve öğretime başlanamamıştır.

Önceden İlahiyat Fakültesi olarak kurulup da sonradan adı İslâmî İlimler Fakültesi olarak değiştirilen fakülteler de bulunmaktadır. Nitekim 27 Nisan 2012 tarih ve 28276 sayılı Resmi Gazete'ye göre Bakanlar Kurulu'nun 29.3.2012 tarihli kararıyla Uşak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi olarak kurulan fakültenin adı daha sonra 26 Nisan 2013 tarih ve 28629 sayılı Resmi Gazete'ye göre Bakanlar Kurulu'nun 25.3.2013 tarihli kararıyla Uşak Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi olarak değiştirilmiştir.²⁴ Aynı şekilde 8 Nisan 2011 tarih ve 27899 sayılı Resmi Gazete'ye göre Bakanlar Kurulu'nun 14.3.2011 tarihli kararıyla Muş Alparslan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi olarak kurulan fakültenin adı da daha sonra 4 Mayıs 2013 tarih ve 28637 sayılı Resmi Gazete'ye göre Bakanlar Kurulu'nun 8.4.2013 tarihli kararıyla Muş Alparslan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi olarak değiştirilmiştir.²⁵ Her iki fakülte de 2013-2014 akademik yılında İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi bölümü ile İlahiyat bölümlerine öğrenci alacaklardır.

Netice itibarıyla ilk defa 1971 yılında Atatürk Üniversitesi'yle başlayan İslami İlimler Fakültesi'nin sayısı günümüzde 3'ü vakıf 12'i devlet üniversitesi olmak üzere toplam 15'e ulaşmıştır. Genel olarak bu fakültelerde Temel İslam Bilimleri, Felsefe ve Din Bilimleri, İslam Tarihi ve Sanatları ile İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi bölümlerinin ana bilim dallarıyla ilgili dersler okutulmaktadır. Genelde hazırlık sınıfından sonra 4 yıllık eğitim verilen bu fakültelerden mezun olanlar ilahiyat mezunları gibi öğretmen ve din görevlisi olarak görev yapabilmektedir.

²¹ <http://www.iif.bartın.edu.tr/>; http://bbs.bartın.edu.tr/Amac_Hedef.aspx?bno=47&bot=63.

²² <http://iif.ikc.edu.tr/>

²³ <http://iif.kmu.edu.tr/default.aspx>

²⁴ <http://islamiilimler.usak.edu.tr/>

²⁵ http://ogrenciotomasyonu.alparslan.edu.tr/oibs/bologna/fakulte_bologna.aspx?curFakKod=07

1.3. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü

1996 yılına kadar İlahiyat Fakültesi'nden mezun olanlar ortaokul ve liselerde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) öğretmeni, İmam Hatip Liselerinde meslek dersleri öğretmeni, diyanet teşkilatının çeşitli birimlerinde din görevlisi olarak vazife yapabiliyordu. 1997 yılında yapılanması değiştirilen İlahiyat Fakülteleri, İlahiyat ve DKAB Öğretmenliği bölümlerine ayrıldı, hazırlık sınıfları ve İlahiyat bölümünün formasyon dersleri kaldırıldı.²⁶ 1998 yılında Ankara, Marmara, Uludağ, Dokuz Eylül, Selçuk, On dokuz Mayıs, Erciyes, Çukurova, Atatürk ve Dicle Üniversitelerinin İlahiyat Fakültelerinde İlköğretim DKAB Öğretmenliği Programı açılmış ve bu programlara 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmıştır. İlköğretim DKAB Programına 36 kredilik yeni öğretmenlik meslek dersleri eklenerek, mezunlarının, İlköğretim DKAB öğretmeni olarak istihdam edilmeleri amaçlanmıştır.²⁷ Aynı zamanda İlahiyat Fakültelerinin program ve öğretim süresi yeniden düzenlenerek hazırlık sınıfı kaldırılıp 4 yıllık lisans eğitimi veren bir kurum haline getirilmiştir. İlahiyat bölümünün programlarından pedagojik formasyon dersleri de çıkarılmıştır. Bu fakültelerden mezun olanlar ancak 1,5 yıllık tezsiz yüksek lisans yapmaları durumunda İmam Hatip Liselerinde meslek dersleri öğretmeni, diğer liselerde ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olabilecek veya Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde görev alabileceklerdir.²⁸

2006 yılında ise Ankara, Atatürk, Çukurova, Dokuz Eylül, İstanbul, Marmara, On dokuz Mayıs, Selçuk ile Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde açılmış olan İlköğretim DKAB Öğretmenliği Programı buralardan ayrılarak DKAB Eğitimi Bölümü adıyla Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültelerine bağlanmıştır. Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki İlköğretim DKAB Öğretmenliği Programı kapatılmıştır. 27.07.2010 tarihinde ise Eğitim Fakültelerindeki DKAB Eğitimi Bölümünün adı İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümü olarak değiştirilmiştir. 10 Mayıs 2012 tarihinde yapılan YÖK genel Kurulu toplantısında İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümü, Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültelerinden alınarak tekrar İlahiyat/İslami İlimler Fakültelerine aktarılmıştır.²⁹ YÖK'ün bu kararı aleyhine açılan Danıştay 8. Dairesinin 2012/6507 E sayılı davasında yürütmeyi durdurma kararı alınmıştır. YÖK'ün 17.05.2013 tarih ve 3369 sayılı yazısına göre, Danıştay'ın bu kararından sonra 2012-2013 eğitim öğretim yılından önce Eğitim Fakültesi bünyesinde açılmış olup 10 Mayıs 2012 tarihinde İlahiyat/İslami İlimler Fakültelerine aktarılmış olan tüm İlköğretim DKAB

²⁶ Sevim, Medine, "Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi ve Öğretimi Kronolojisi (1923'den Günümüze)", Değerler Eğitimi Merkezi Dergisi (DEM), İstanbul, 2011, sy.2, s. 71.

²⁷ Coştu, Yakup, "O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi İngilizce Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Hazırlık Sınıfına Yönelik Düşünceleri", OMÜİFD, Samsun 2007, sy. 23, s. 181-182.

²⁸ Gündüz, a.g.m., s. 556; Sevim, a.g.m., s.71.

²⁹ Aşkoğlu, Nevzat Yaşar, a.g.m., s. 221-222.

Eğitimi Bölümü öğrencilerinin tekrar Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültelerinde aynı adlı açılacak olan yeni bölüme aktarılması kararlaştırılmıştır. Böylece tercih döneminde Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesine ya da İlahiyat/İslami İlimler Fakültesine bağlı olan İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümü öğrencilerine tercih ettikleri fakültelerden mezun olma imkânı verilmiştir. Bununla birlikte 2013-2014 eğitim öğretim döneminde sadece İlahiyat ya da İslami İlimler Fakültesi bünyesindeki sayıları 44'e ulaşan İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümlerine öğrenci alınabilecektir.

2013 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna göre 2013-2014 akademik yılında öğrenci alabilecek İslami İlimler Fakültesi İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümleri şöyledir:

- 1- Adıyaman Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi
- 2- Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi
- 3- Aksaray Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi
- 4- Bartın Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi
- 5- Giresun Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi
- 6- Muş Alparslan Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi
- 7- Uşak Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi

Görüldüğü gibi 2011-2012 yıllarında yeni açılan 15 İslami İlimler Fakültesi'nin 2013-2014 akademik yılında sadece 7 tanesi öğrenci alabilmektedir. İşte bu araştırmada ise yeni açılıp bünyesinde İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümü bulunan İslami İlimler Fakültelerinden Bartın Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümü'ndeki öğrencilerin okumuş oldukları Temel Dini Bilgiler I dersine ilişkin görüşleri değerlendirilecektir.

1.3.1. Temel Dini Bilgiler I Dersi

Temel Dini Bilgiler Dersi, İslâmî İlimler Fakültesi'nin İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümü'nün birinci sınıfında okutulmaktadır. Birinci sınıfın birinci döneminde okutulan Temel Dini Bilgiler I dersinin içeriği iman esasları ve bazı itikadî konularla ilgilidir. Birinci sınıfın ikinci döneminde okutulan Temel Dini Bilgiler II dersinin içeriği de ibadet konularıyla ilgilidir. Bu araştırmada iman ve iman esaslarıyla ilgili itikadî konuları esas alan Temel Dini Bilgiler I dersinin muhtevası incelenmiştir.

Temel Dini Bilgiler I dersinin muhtevasında başlıca şu konular yer almaktadır: Din kavramı ve temel özellikleri, Dünya dinleri ve semavi dinler, İslam dininin temel özellikleri, İmanın şartları, Allah'ın isim ve sıfatları, Allah'ın subuti sıfatları ve konuyla ilgili itikadi mezheplerin yaklaşımı, Allah âlem ilişkisi (Allah'ın fiili sıfatları), Peygamberlik ve peygamberler, sayısı ve özellikleri, Hz. Muhammed'in peygamberliği ve temel nitelikleri. Kutsal kitaplar ve sayfalar: Tevrat, Zebur ve İncil, Kur'an-ı Kerim ve temel özellikleri, Kader ve Kaza kavramları, ilgili kavramlar, İnsan özgürlüğü ve kader. Araştırmaya konu olan ikinci sınıf öğrencileri bu dersin konularını 2011-2012

akademik yılın güz döneminde, birinci sınıf öğrencileri de 2012-2013 akademik yılın güz döneminde almışlardır. Böylece öğrencilerin bir dönem ya da bir yıl önce okumuş oldukları Temel Dini Bilgiler I dersinin konuları hakkındaki görüşleri değerlendirilmiş olacaktır.

Temel Dini Bilgiler I dersinin okutulduğu İslâmî İlimler Fakültelerinde kelim, ilmihal ve itikadî konularla ilgili çeşitli kaynaklar kullanılmaktadır. Araştırmada esas alınan Bartın Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'nde kaynak olarak Ana Hatlarıyla İslam Akaidi³⁰ ve alanında uzman ilmî heyet tarafından hazırlan Diyanet Vakfı İlmihali³¹dir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi olarak araştırmanın deseni, örnekleme, veri toplama aracı ve veri analizine ilişkin bilgiler verilecektir.

Bu araştırma Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde okumakta olan öğrencilerin, Temel Dini Bilgiler I dersinin içeriğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla planlanmış tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Bilindiği üzere tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.³²

Araştırmanın örneklemini 2011-2012 ve 2012-2013 öğretim yılı güz dönemlerinde Temel Dini Bilgiler I dersini almış İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümüne kayıtlı 64 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Bayan	39	60,9
Erkek	25	39,1
Toplam	64	100
Lise Türü		
Genel Lise	26	40,6

³⁰ Kılavuz, Ahmet Saim, Ana Hatlarıyla İslam Akaidi ve Kelam'a Giriş, İstanbul 1997.

³¹ İlmihal I: İman ve İbadetler, redaksiyon: Hayreddin Karaman, vd., hazırlayan: Hüseyin Algül, H. Yunus Apaydın, Ali Bardakoğlu, İbrahim Kafi Dönmez, Mehmet Erkal, Ömer Faruk Harman, Ahmet Saim Kılavuz, Süleyman Uludağ, İrfan Yücel, İstanbul, 2000.

³² Karasar, Niyazi, Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara, 2007, s.77.

Anadolu Lisesi	16	25
İmam Hatip Lisesi	15	23,4
Meslek Lisesi	5	7,8
Diğer	2	3,1
Toplam	64	100
Sınıf Düzeyi		
Birinci Sınıf	40	62,5
İkinci Sınıf	24	37,5
Toplam	64	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 60,9'unun bayan (n=39), % 39,1'inin erkek olduğu (n=25); % 40,6'sının Genel Liseden (n=26), % 25'inin Anadolu Lisesinden (n=16), % 23,4'ünün İmam Hatip Lisesinden, % 7,8'inin Meslek Lisesinden (n=5) ve % 3,1'inin (n=2) ise diğer liselerden mezun olduğu ve % 37,5'inin birinci sınıf (n=24), % 67,5'inin ise ikinci sınıfta (n=40) okumakta olduğu görülmektedir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak üç bölümden oluşan bir anket formu geliştirildi. Anket formunda yer alan maddeler için Temel Dini Bilgiler I dersinin öğretim programı incelenmiş ve madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra konu ile ilgili uzman görüşüne başvurulmuş ve anket formuna son hali verilmiştir. Anketin birinci bölümü katılımcıların demografik özelliklerine (cinsiyet, mezun olunan lise türü ve sınıf düzeyi) ilişkin bilgileri içermektedir. Anketin ikinci bölümü Temel Dini Bilgiler I dersinin içeriğine ilişkin bilgi düzeyini yoklayan 13 maddeden oluşmakta ve anketin üçüncü bölümü ise Temel Dini Bilgiler I dersinin içeriğinde yer alan konu başlıklarının önem düzeyini ortaya koyan 13 madde yer almaktadır.

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS 18,0 istatistiksel veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin anketin ikinci ve üçüncü bölümünde yer alan maddelere ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde değerlerinden oluşan tablolar hazırlanmıştır. Hazırlanan tablolar araştırmanın amacına uygun şekilde yorumlanarak sunulmuştur.

3. BULGULAR

Tablo I. İlköğretim Din Kültürü Öğretmenliği Öğrencilerinin Temel Dini Bilgiler I Dersinin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Konular	Derse İlişkin Bilgi Düzeyi					
	Bilgim yok		Kısmen bilgi sahibiyim		Yeterli düzeyde bilgi sahibiyim.	
	f	%	f	%	f	%
1. Din kavramı ve temel özellikleri			27	42.2	34	53.1
2. Dünya dinleri ve semavi dinler	7	10.9	41	64.1	11	17.2
3. İslam dininin temel özellikleri	1	1.6	16	25	42	65.6
4. İmanın şartları			7	10.9	55	85.9
5. Allah'ın isim ve sıfatları	2	3.1	18	28.1	40	62.5
6. Allah'ın subuti sıfatları ve konuyla ilgili itikadi mezheplerin yaklaşımı	6	9.4	43	67.2	13	20.3
7. Allah alem ilişkisi (Allah'ın fiili sıfatları)	3	4.7	35	54.7	23	35.9
8. Peygamberlik ve peygamberler, sayısı ve özellikleri	2	3.1	28	43.8	32	50
9. Hz. Muhammed'in peygamberliği ve temel nitelikleri.	2	3.1	8	12.5	51	79.7
10. Kutsal kitaplar ve sayfalar: Tevrat, Zebur ve İncil	7	10.9	33	51.6	21	32.8
11. Kur'an-ı Kerim ve temel özellikleri	2	3.1	19	29.7	41	64.1
12. Kader ve Kaza kavramları, ilgili kavramlar	2	3.1	25	39.1	35	54.7
13. İnsan özgürlüğü ve kader	2	3.1	33	51.6	27	42.2

Tablo I'e göre araştırmaya katılan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin % 42.2'sinin 'Din kavramı ve temel özellikleri' konusunda kısmen bilgi sahibi olduğu, % 53.1'inin ise yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin % 10.9'u 'Dünya dinleri ve semavi dinler' konusunda bilgisi olmadığını, % 64.1'i kısmen bilgi sahibi olduğunu ve sadece % 17.2'si yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin % 1.6'sı 'İslam dininin temel özellikleri' konusunda bilgisinin olmadığını, % 25'i kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 65.6'sı ise yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin % 10.9'u 'İmanın şartları' konusunda kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 85.9'u ise yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin % 3.1'i 'Allah'ın isim ve sıfatları' konusunda bilgisi olmadığını, % 28.1'i kısmen bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir. Öğrencilerin % 9.4'ü 'Allah'ın subuti sıfatları ve konuyla ilgili itikadî mezheplerin yaklaşımı' konusunda bilgisi olmadığını, % 67.2'si kısmen bilgi sahibi olduğunu ve % 20.3'ü yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir. Öğrencilerin % 4.7'si 'Allah alem ilişkisi (Allah'ın fiili sıfatları)' konusunda bilgi sahibi olmadığını, % 54.7'si kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 35.9'u yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin % 3.1'i 'Peygamberlik ve peygamberler, sayısı ve özellikleri' konusunda bilgisi olmadığını, % 43.8'i kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 50'si yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin % 3.1'i 'Hz. Muhammed'in peygamberliği ve temel nitelikleri' konusunda bilgisi olmadığını, % 12.5'i kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 79.7'si yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir. Öğrencilerin % 10.9'u 'Kutsal kitaplar ve sayfalar: Tevrat, Zebur ve İncil' konusunda bilgisi olmadığını, % 51.6'sı kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 32.8'i yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir. Öğrencilerin % 3.1'i 'Kur'an-ı Kerim ve temel özellikleri' konusunda bilgisi olmadığını, % 29.7'si kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 64.1'i yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir. Öğrencilerin % 3.1'i 'Kader ve Kaza kavramları, ilgili kavramlar' konusunda bilgisi olmadığını, % 39.1'i kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 54.7'si yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir. Öğrencilerin % 3.1'i 'İnsan özgürlüğü ve kader' konusunda bilgisi olmadığını, % 51.6'sı kısmen bilgi sahibi olduğunu, % 42.2'si yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir.

Tablo II. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Temel Dini Bilgiler I Dersinin Önem Düzeyine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Konular	ÖNEM DÜZEYİ					
	Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%
1. Din kavramı ve temel özellikleri	1	1.6	14	21.9	47	73.4
2. Dünya dinleri ve semavi dinler	8	12.5	36	56.3	18	28.1
3. İslam dininin temel özellikleri			5	7.8	57	89.1
4. İmanın şartları			3	4.7	59	92.2
5. Allah'ın isim ve sıfatları			8	12.5	54	84.4
6. Allah'ın subuti sıfatları ve konuyla ilgili itikadî mezheplerin yaklaşımı	4	6.3	19	29.7	39	60.9
7. Allah alem ilişkisi (Allah'ın fiili sıfatları	1	1.6	13	20.3	48	75
8. Peygamberlik ve peygamberler, sayısı ve özellikleri			22	34.4	40	62.5
9. Hz. Muhammed'in peygamberliği ve			2	3.1	59	92.2

temel nitelikleri.							
10.	Kutsal kitaplar ve sayfalar: Tevrat, Zebur ve İncil	6	9.4	30	46.9	26	40.6
11.	Kur'an-ı Kerim ve temel özellikleri			8	12.5	53	82.8
12.	Kader ve Kaza kavramları, ilgili kavramlar	1	1.6	15	23.4	46	71.9
13.	İnsan özgürlüğü ve kader	4	6.3	16	25	42	65.6

Tablo II' ye göre, araştırmaya katılan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin %1,6'sı 'Din kavramı ve temel özellikleri' konusunu az düzeyde, % 21,9'u orta düzeyde,% 73,4'ü çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 12,5'u 'Dünya dinleri ve semavi dinler' konusunu az düzeyde, % 56,3'ü orta düzeyde, % 28,1'i çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 7,8'i 'İslam dininin temel özellikleri' konusunu orta düzeyde, % 89,1'i çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 4,7'si 'İmanın şartları' konusunu orta düzeyde, % 92,2'si çok düzeyde önemsemektedir. Ayrıca öğrencilerin % 12,5'u 'Allah'ın isim ve sıfatları' konusunu orta düzeyde, % 84,4'ü çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 6,3'ü 'Allah'ın subuti sıfatları ve konuyla ilgili itikadi mezheplerin yaklaşımı' konusunu az düzeyde, % 29,7'si orta düzeyde, % 60,9'u çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 1,6'sı 'Allah âlem ilişkisi (Allah'ın fiili sıfatları)' konusunu az düzeyde, % 20,3'ü orta düzeyde, % 75'i çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 34,4'ü 'Peygamberlik ve peygamberler, sayısı ve özellikleri' konusunu orta düzeyde, % 62,5'u çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 3,1'i 'Hz. Muhammed'in peygamberliği ve temel nitelikleri' konusunu orta düzeyde , % 92,2'si çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 9,4'ü 'Kutsal kitaplar ve sayfalar: Tevrat, Zebur ve İncil' konusunu az düzeyde, % 46,9'u orta düzeyde, % 40,6'sı çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 12,5'u 'Kur'an-ı Kerim ve temel özellikleri' konusunu % 82,8'i çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 1,6'sı 'Kader ve Kaza kavramları, ilgili kavramlar' konusunu az düzeyde, % 23,4'ü orta düzeyde % 71,9'u çok düzeyde önemsemektedir. Öğrencilerin % 6,3'ü 'İnsan özgürlüğü ve kader' konusunu az düzeyde ,% 25'i orta düzeyde, % 65,6'sı çok düzeyde önemsemektedir.

SONUÇ

2011-2012 ve 2012-2013 akademik yılı güz dönemlerinde Temel Dini Bilgiler I dersini almış olan Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümündeki öğrencilerin, dersin muhtevastındaki itikadî konulara ilişkin görüşlerini değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmada, ulaşılan sonuç ve önerileri şu şekilde belirlemek mümkündür:

İslami İlimler Fakültelerine model olup bünyesinde İlköğretim DKAB Eğitimi Bölümü'nü de bulduran İlahiyat Fakülteleri tarihi süreçte isim ve program olarak

çok değişikliklere maruz kalmıştır. Bu tarihi süreçte dini eğitimi veren yükseköğretim kurumları Ulûm-i Âliye-i Dîniyye, Ulûm-i Şer'iyeye, Medrese, İslâm Tetkikleri Enstitüsü, Yüksek İslâm Enstitüleri, İlahiyat Fakültesi, İlahiyat Meslek Yüksekokulları, Uluslararası İslam ve Din Bilimleri Fakültesi ve nihayet İslâmî İlimler Fakültesi gibi çeşitli adlarla anılmışlardır. İsimleri değiştirilen bu kurumların müfredatlarında Temel İslam Bilimleri gibi alan, pedagojik formasyon gibi meslek bilgisi ya da yabancı dil gibi genel kültür derslerine ağırlık vermeleri yönüyle de zaman zaman akademik yapılarında ve hedeflerinde farklılıklar olmuştur. Böylesine çok sık değişen kurumlarda sağlıklı bir din eğitimi verilmesinin zorluğu da aşıkârdır. Dolayısıyla din eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında istikrarın sağlanması için öncelikle uzun vadeli planlamaların yapılması, kurumların akademik yapıları üzerinde sürekli değişiklikler yapılmaması gerekmektedir.

Temel Dini Bilgiler I dersinin muhtevasıyla ilgili yapılan araştırmadaki anket sonuçlarına göre öğrencilerin % 73.4'i din konusunu çok önemsedini ve % 53.1'i de din kavramı konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Dünya dinleri ve semavi dinler konusunda ise öğrencilerin % 28'i bu konuyu önemsedini, % 17.2'si de yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. İslam dininin temel özellikleri konusunda ise aynı oran % 89,1 ile % 65,6'dır. Bu durumda öğrencilerin çok önem verdikleri İslam Dinini diğer dinlerden daha fazla öğrenebildiklerini göstermektedir. İmanın şartları konusunda öğrencilerin % 92,2'si çok önemserken % 85,9'u yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemiştir. Burada da öğrencilerin önem verdikleri konularda öğrenme oranının yüksek olduğu görülmektedir.

Allah'ın isim ve sıfatları konusunu öğrencilerin % 84.4 çok önemli bulurken, Allah'ın sübuti sıfatları ve konuyla ilgili itikadî mezheplerin yaklaşımı konusunda ise % 20.3'ü, Allah alem ilişkisi konusunda öğrencilerin % 35.9'u yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre öğrenciler Allah'ın isim ve sıfatları konusunu önemli gördükleri halde mezheplerin yaklaşımı konusunu öğrenme oranları daha azdır. Bu durumda önem verildiği halde itikadî konularda soyut kavramlar üzerinden yapılan tartışmaların öğrenme oranını düşürdüğü görülmektedir.

Peygamberlere iman konusunu öğrencilerin % 62.5'i, Hz. Muhammed (s.a.v.) konusunu da % 92.2'si çok önemli görürken, peygamberler konusunda % 50'si, Hz. Muhammed (s.a.v.) konusunda ise % 79.7 si yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu söylemişlerdir. Bu durumda öğrencilerin peygamberler konusundan daha fazla önemli gördükleri Hz. Muhammed (s.a.v.) hakkında daha çok bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Aynı durum Kutsal Kitaplara iman konusunda da dikkatleri çekmektedir. Öğrencilerin % 40.6'sı kitaplara iman konusunu önemli bulurken % 32, 8'i yeterli düzeyde bildiğini, Kuran-ı Kerim konusunu ise öğrencilerin % 82.8 önemli görürken % 64.1'i de yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Burada da öğrenciler daha çok önemli gördükleri Kuran-ı Kerim konusunda kutsal kitaplar konusundan daha fazla bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin en fazla bilgim yok dedikleri konu Dünya dinleri ve Semavi dinler ile Kutsal Kitaplar konusu olmuştur ki her ikisinin de oranı % 10.9 dur.

En az bilgin yok dedikleri konu da İslam Dinin temel özellikleri olmuştur. En çok önemli gördükleri itikadî konular imanun şartları ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğidir.

Netice itibariyle araştırma sonuçlarına göre İlköğretim DKAB Bölümü öğrencilerinin büyük bir kısmının itikadi konular hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğu ve öğrencilerin bu konuları çok önemli gördükleri anlaşılmıştır. Öğrencilerin kendi inandıkları değerlere daha fazla önem verdiği bu sebeple de bunları öğrenme oranlarının da daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin itikadî konularda öğrenme oranını yükseltebilmek için öncelikle bu konuların önemini vurgulamak gerekmektedir. Ayrıca tartışmalı konulara gereğinden fazla girmeyip anlaşılması zor soyut kavramlar kullanmaktan kaçınılması gerekmektedir. Sonuç olarak Temel Dini Bilgiler I dersinin istenilen kazanımlara uygun bir şekilde işlendiği söylenebilir. Bununla birlikte Temel Dini Bilgiler I dersinin içeriği ve dersin uygulanışı öğrenci görüşleri de dikkate alınıp yeniden düzenlenerek daha faydalı bir hale getirilebilir.

KAYNAKÇA

- AŞIKOĞLU, Nevzat Yaşar, "Yüksek Öğretimde Din Eğitim ve Öğretimi", Din Eğitimi, Ankara 2012, s. 215-231.
- AYHAN, Halis, "İlahiyat Fakültesi", DİA, İstanbul, 2000, c. 22, s. 70-72.
- AYNİ, Mehmet Ali, Darülfünun Tarihi, İstanbul, 1927.
- COŞTU, Yakup, "O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi İngilizce Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Hazırlık Sınıfına Yönelik Düşünceleri", OMÜİFD, Samsun, 2007, sy. 23, s. 179-199.
- ERGİN, Osman, Türkiye Maarif Tarihi, İstanbul, 1941.
- GÜNDÜZ, Turgay, "Türkiye'de, Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi ve Öğretimi Kronolojisi (1923-1998)", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Bursa, 1998, c.7, sy. 7, s. 543-557.
- İLMİHAL I: İman ve İbadetler, redaksiyon: Hayreddin Karaman, vd., hazırlayan: Hüseyin Algül, H. Yunus Apaydın, Ali Bardakoğlu, İbrahim Kafi Dönmez, Mehmet Erkal, Ömer Faruk Harman, Ahmet Saim Kılavuz, Süleyman Uludağ, İrfan Yücel, İstanbul, 2000.
- KARASAR, Niyazi, Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara, 2007.
- KILAVUZ, Ahmet Saim, Ana Hatlarıyla İslam Akaidi ve Kelam'a Giriş, İstanbul 1997.

SEVİM, Medine, “Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi ve Öğretimi Kronolojisi (1923’den Günümüze)”, Değerler Eğitimi Merkezi Dergisi (DEM), İstanbul, 2011, sy.2, s. 64-71.

07. 07. 2013 tarihinde yararlanılan resmi internet siteleri

<http://iif.fsm.edu.tr/Islami-Ilimler-Fakultesi>

<http://iss.sehir.edu.tr/Pages/AnaSayfa.aspx>

<http://www.iszu.edu.tr/iif/Default.aspx>

<http://www.adiyaman.edu.tr/birimler.php?birimid=43&menuid=412>

<http://islamiilimler.agri.edu.tr/>

<http://www.ybu.edu.tr/islamiilimler/>

<http://www.bitliseren.edu.tr/AkademikBirim.aspx?Program=31&zcms=269>.

<http://iif.aksaray.edu.tr/index.asp>

<http://www.aku.edu.tr/web/Default.aspx?ID=57JQM25NDAU89332AQ101>.

<http://iif.giresun.edu.tr/index.php?id=190>

[http://www.iif.bartın.edu.tr/;](http://www.iif.bartın.edu.tr/)

http://bbs.bartın.edu.tr/Amac_Hedef.aspx?bno=47&bot=63.

<http://iif.ikc.edu.tr/>

<http://iif.kmu.edu.tr/default.aspx>

<http://islamiilimler.usak.edu.tr/>

http://ogrenciotomasyonu.alparslan.edu.tr/oibs/bologna/fakulte_bologna.aspx?curFakKod=07